LAHDEN MUSEOT
Lahti City Museums

Alueellinen vastuumuseo
Fellmaninkatu 3 15110 Lahti Finland
etunimi.sukunimi@lahti.fi
lahdenmuseot.fi

Lausunto
D/3404/10.03.00.02/2026
24.11.2026

Lahden kaupunki/Rakennusvalvonta

Viite: Lausuntopyyntö 10.11.2026

Asia: Rakentamislupa 398-2026-259, Rautatienkatu 18, Lahti

Osoitteeseen Rautatienkatu 18 haetaan rakentamislupaa nykyisten asuntojen korjaus- ja muutostöihin sekä Ivis-tekniikan uusimiseen. Ullakolle rakennetaan lisäksi uusia asuntoja ja vesikatto uusitaan. Ullakkoasuntoihin tehdään kattoikkunoita sekä terassit.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää 1. ja 9.11.2026 päivätystä suunnitelmista pyydettynä lausuntonaan seuraavaa.

Rajasen kulmana tunnettu rakennus osoitteessa Rautatienkatu 18 on todettu paikallisesti merkittäväksi rakennukseksi. (Lahden päivitysinventointi 2024) Rakennus koostuu kahdesta osasta, ”piirongista” ja ”kulmasta”. Piironki on rakentunut kahdessa osassa vuosina 1920 ja 1924. Sen jatkoksi valmistui nelikerroksinen osa asuntoineen vuonna 1929. Alkuperäisen piirongin suunnitteli rakennusmestari Oiva Kolsi, laajennukset piirsi arkkitehti Kalle Lehtovuori. Rakennukset rakennettiin kelloseppä Oskari Rajasen tilauksesta.

Kohteen asemakaava on saanut lainvoiman vuonna 2017 (A-2619a). Siinä rakennukset ovat AL-1 -tontilla: *Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue. Rakennuksia ei saa purkaa. Korjaus- ja muutostöiden suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ottaa huomioon rakennusten kulttuuri- ja rakennushistorialliset arvot. Korjaus- ja muutostöistä on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa*. Piironki ja kulmarakennus ovat molemmat asemakaavassa suojeltu omilla merkinnöillään. Kulmalla on sr-2 merkintä: *Suojeltava rakennus. Kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvan kannalta arvokas rakennus, jota ei saa purkaa. Rakennuksen ominaispiirteet ja kulttuurihistoriallinen arvo tulee korjaus- ja muutostöissä säilyttää. Katon, sokkelin, julkisivujen, ikkunoiden, ovien ja muiden julkisivun osien korjauksissa tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja. Ikkunoita uusittaessa tulee noudattaa alkuperäisten ikkunoiden puitejakoa. Rakennuksen umpipäätyihin voidaan toteuttaa ikkunoita ja yksittäisiä parvekkeita parvekemääräyksen mukaisesti. Ranskalaisia parvekkeita suositellaan. Parvekkeet tulee pyrkiä sijoittamaan niin, että päätyjulkisivujen maalaus ja vanha mainos voidaan säilyttää. Vesikattoa ei saa kadun puolella korottaa, mutta ullakon asuintiloihin saa avata valoaukoltaan enintään 1,2 m2 kokoisia lapeikkunoita. Pihan puolella vesikaton muotoa voi vähäisesti muuttaa ja ikkunoita suurentaa sekä rakentaa ullakon tasolle parvekkeita tai kattoterasseja. Tekniset tilat, kuten ilmanvaihto- tai hissikonehuone tulee sijoittaa vesikaton alapuolelle. Katon värityksessä tulee käyttää 1920-luvulle ominaista väritystä. Julkisivussa tulee käyttää alkuperäistä vastaavaa terastirappausta. Porrashuoneessa ei saa tehdä muutostöitä, jotka turmelevat sen rakennustaiteellista*

LAHDEN MUSEOT
Lahti City Museums

Lausunto
D/3333/12.03.02.03/2026
24.11.2026

arvoa. Rakennukseen historiaan liittyvä kello suositellaan säilytettäväksi. Liiketilojen ja asuinhuoneistojen huonejako ja kantavat rakenteet suositellaan säilytettäväksi alkuperäisen mukaisina. Liiketiloissa suositellaan käytettäväksi alkuperäisiä materiaaleja. Korjaus- ja muutostöistä on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa. Julkisivut ja ulkoalueet värityssuunnitelmineen tulee hyväksyttää kaupunkikuvasta vastaavalla taholla ennen rakennusluvan hakemista.

Piirongilla on sr-3 merkintä: *Suojeltava rakennus. Kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvan kannalta arvokas rakennus, jota ei saa purkaa. Katujulkisivun ja vesikaton ominaispiirteet ja yksityiskohdat tulee korjaus- ja muutostöissä säilyttää tai ennallistaa. Edellä mainitun estämättä rakennuksen ikkuna-aukon paikalle voidaan avata jalankulkuyhteys kadulta pihalle kaavakartassa esitetylle paikalle. Aukko saa olla korkeudeltaan enintään 3 m, nykyisen ikkuna-aukon korkuinen ja leveydeltään enintään 2,5 m, nykyisen ikkuna-aukon levyinen. Vesikaton muoto tulee säilyttää. Katon, sokkelin, julkisivujen, ikkunoiden, ovien ja muiden julkisivun osien korjauksessa tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja. Ikkunoita uusittaessa tulee noudattaa alkuperäisten ikkunoiden puitejakoa. Katon värityksessä tulee käyttää 1920-luvulle ominaista väritystä. Julkisivun väritystä muutettaessa tulee käyttää 1920-luvulle ominaista väritystä, joka sovitetaan kokonaisuuteen. Liiketilojen huonejako, kantavat rakenteet ja pohjoispäädyn parvitila suositellaan säilytettäviksi alkuperäisen mukaisina. Liiketiloissa suositellaan käytettäväksi alkuperäisiä materiaaleja. Korjaus- ja muutostöistä on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa. Suunnitelmat tulee hyväksyttää kaupunkikuvasta vastaavalla taholla ennen rakennusluvan hakemista.*

Piirongin ensimmäisen liiketilan kohdalle on suunnitelmissa esitetty kulkuaukko sisäpihan puolelle portteineen. Kulkuaukko on asemakaavan mukainen sekä suojelumerkinnän että kulkuaukko-merkinnän osalta, eikä museolla ole siihen huomautettavaa.

Suunnitelmissa ullakolle rakennetaan kaksi uutta asuntoa. Asuntoja varten katon lappeelle sijoitetaan kahdeksan kattoikkunaa ja kaksi parvekekattoikkunaa (1/asunto). Lisäksi rakennetaan kattoterassit sisäpihan puolelle. Parvekekattoikkunoita perustellaan varateillä. Suojelumääräyksessä kattoikkunat ja kattoterassien rakentaminen on sallittu. Museo hyväksyy poikkeaman suojelumääräyksen suurimmasta sallitusta kattoikkunan koosta (1,2 m^2) kahden ullakkoikkunan osalta varatieperusteella. Katto- ja parvekekattoikkunoiden sijoitteluun on kiinnitettävä vielä huomiota julkisivujen sommittelun näkökulmasta. Suunnitelmassa kattoikkunoiden ja parvekekattoikkunoiden sijoittelu ei muodosta eheää kokonaisuutta suhteessa julkisivujen muuhun aukotukseen. Mikäli sisätilojen tilaratkaisut mahdollistavat, tulee ikkunoiden sijoittelua tarkastella uudelleen rakennuksen kokonaisilmeen ja suojeluarvojen paremman säilyttämisen näkökulmasta.

Katon väriksi on esitetty tumman punaista, RAL 3009. Koska suojelumerkinnässä mainitaan erikseen 1920-luvun väritys katon osalta, museo esittää, että katon väritykseen haetaan hillitympi punaisen sävy, esimerkiksi punaruskea. Katon on oltava perinteinen, sinkitty ja maalattu saumapeltikatto.

Fellmaninkatu 3 15110 Lahti Finland
etunimi.sukunimi@lahti.fi
lahdenmuseot.fi

LAHDEN MUSEOT
Lahti City Museums

Lausunto
D/3333/12.03.02.03/2026
24.11.2026

Museo on katselmoinut piirongin julkisivuvärityksen paikan päällä 28.5.2026. Rakentamisluvalla esitetty julkisivuväritys on toukokuussa esitetyn mukainen. Museo pitää hyvänä sitä, ettei kulmarakennuksen terastirappausta uusita tai siihen esitetä muutoksia.

Rakennuksen ikkunat ja ovet uusitaan vanhan mallin mukaan. Museo edellyttää, että uusittavista ovista ja ikkunoista järjestetään mallikatselmus, jotta voidaan taata työn lopputuloksen sopiminen rakennukseen ja sen suojelumerkintöihin. Museo suosittelee käyttökelpoisten ovien kunnostamista tiloissa, joissa ovien ominaisuuksia ei tarvitse parantaa. Museo myös huomauttaa, ettei ikkunoiden puitejako vastaa suunnitelmassa alkuperäistä pohjoisjulkisivun liiketilan ikkunoiden osalta. Vaakapuite on alun perin ollut alempana ja muodostanut ovien yläpuolisten ikkunoiden alapuitteen kanssa suoran linjan. Nyt esitetyssä ratkaisussa tämä linja häviää. Uusittavat ikkunat on toteutettava suojelumääräyksen mukaisesti alkuperäisellä puitejaolla myös liiketilojen osalta.

Museolla ei ole muuta huomautettavaa esitettyihin suunnitelmiin.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
korjausrakentamisen asiantuntija	Ritva Ruponen
rakennustutkija	Roosa Norrlin

Tiedoksi: Museovirasto

Fellmaninkatu 3 15110 Lahti Finland
etunimi.sukunimi@lahti.fi
lahdenmuseot.fi